

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1644. usque ad annum 1651

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 90119177

§. 85. Protestantium gravamina a Catholicis diluta, & graviora ab his
contra ipsos proposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67359)

locorum S. Pauli cap. 1. ad Ephesios, Sæc. XVII.
S. Jacobi cap. 2. & S. Joannis Epist. 2. A. C. 1646.
cap. 3. Denique librum de Imperio summarum potestatum circa Sacra e-
didisse creditur.

§. LXXXV.

Protestantium gravamina a Catho-
licis diluta, & graviora ab his
contra ipsos proposita.

Conventum erat inter dissidentes Im-
perii Ordines in nuperis Franco-
fordiensibus comitiis, ut religionum
gravamina, ne maturandæ paci obex
poneretur, prima die Maij hoc anno
per utriusque Religionis Deputatos si-
ne exterorum concursu componeren-
tur: cum vero Protestantes jam anno
priori sub specioso securitatis promo-
vendæ obtentu in Monasteriensi Con-
ventu sua gravamina obtruderent, ob-
stupuere Oratores Catholici, Princi-
pum suorum mandatis nondum instructi;
ne vero suo silentio causæ æquitati dif-
fidere, vel pacem retardasse crederen-
tur, præprimis intrepida mente decla-
rarunt, quod quamvis diuturna Eu-
ropæ tranquillitas primum sub emen-
tito Imperium a servitute vindicandi
obtentu a Protestantibus fuisset pertur-
bata, nihilominus Catholici ad præ-
tensa

Maier. 'acta
pac. West.
tom. 2.
Relat. Hist.
de ead. pac.
p. 112.

Sæc. XVII. A. C. 1646. tenfa eorum gravamina respondere pa-
 rati essent, ac præprimis pro decisionis
 norma pacem Religiosam, aliasque
 Imperii Constitutiones, quas ipsi pro
 libitu suo sinistris interpretationibus de-
 torferunt, juxta obvium, ac genuinum
 sensum acceptarent. Postea ad gra-
 vamen de reservato responderunt, hoc
 reservatum unanimi Ordinum benepla-
 cito fuisse decretum & §. *Et postea* in-
 fertum, ejusque observantiam ab Ordini-
 bus, ipsoque Cæsare in capitulatione ju-
 ramento promissam, & quidem merito
 jure, eo quod ex jure Divino, natu-
 rali, omnibusque legibus prohibitum
 sit, proventus, ditiones &c. duntaxat
 titulo v.g. hujus vel illius status, offi-
 cii &c. possessas, exuto tali statu, vel
 officio detinere, cum ergo Archiepi-
 scopi, Episcopi &c. proventus Eccle-
 siasticos non tanquam Domini hæredi-
 tarii, sed duntaxat ut Administratores,
 & non alio, quam Status Catholico-Ec-
 clesiastici jure possederint, exuto hoc sta-
 tu illius proventus jure privantur. Quo-
 niam vero Protestantes tali Præsuli ad
 sectam deficienti proventus Ecclesiæ
 suæ adjudicandos obtenderent, si to-
 tum capitulum pariter a religione Ca-
 tholica deficeret, hinc Catholici eis-
 dem præfatum pacis articulum oppo-
 nebant, ex hisce verbis: *si unus vel plures*
Eccle-

Ecclesiastici &c. simul quoque eis im-
 properabant, quod vix unquam omnes
 Canonici in electionem Lutherani Pseu-
 do-Episcopi consenserint, sed ejusmodi
 electiones ab apostatis arte & Marte
 fuerint extortæ, uti Truchsesii fauto-
 res Colonæ, & postea ceteros in quam-
 plurimis cænobiis fecisse constaret, cum
 tamen in Pace Religiosa diserte cau-
 tum esset, quod si quis Prælatus a Reli-
 gione Catholica defecerit, beneficiis
 eorumque fructibus cedat, & alius
 Catholicus subrogetur: Econtraio au-
 tem sæpissime Lutherani, duntaxat bo-
 na Ecclesiastica aucupandi studio, in-
 terposito etiam juramento, ore & ca-
 lamo sancte polliciti essent, se funda-
 tionibus, statutis & Canonibus Eccle-
 siasticis satisfacturos, quinimo se e-
 tiam Catholicos simularint, & non-
 nulli Subdiaconatus Ordinem suscepe-
 rint, eo duntaxat fine, ut suscepto-
 rum Ordinum testimonia Capitulis ex-
 hibere, hacque fraude præbendas suf-
 furari possent, quibus obtentis promif-
 sa, juramenta, cautiones, omnemque
 fidem sacrilega perfidia violassent, at-
 que etiamnum suæ sectæ addicti Col-
 legia, Episcopatus, Provincias & Cæ-
 nobia Catholicis eripuissent, & exter-
 minata religione avita Lutheranismum
 invexissent. *Profecto, hi non per ostium,*
Hist. Eccles. Tom. LXI. T in

Sæc. XVII.
 A. C. 1646.

Recess. Imp.
ad 1530. S.
und dieweilen

Sæc. XVII. *ingressi sunt, sed aliunde, sicut . . . . .*
A. C. 1646. Cum autem Protestantes se ab istis Præbendis, jure suffragii, vel Regalium concessione ideo privari quererentur, quia Pontificiis legibus arcerentur, & a Papa Pallium accipere nollent, hinc Catholici eis opponebant, quod nulla exstet censura, vel lex Pontificia, quæ Lutheranos excluderet, cum nulla ejusmodi lege antea opus fuisset, quia a primis Ecclesiastici Status incunabulis præter Religioni Catholicæ addictos in toto terrarum orbe nemo alius Christianus fuit toleratus, novas autem Ecclesiasticorum leges, per quas Episcopi & Prælati professionem fidei Catholicæ emittere jubentur, Cæsar nunquam immutare voluerit, & se nunquam immutaturum sponderit: Omnes autem hi Episcopatus &c. a Catholicis pro Catholicis duntaxat fuerint fundati, nunquam fundandi, si pii Fundatores hæc bona in A catholicorum manus deventura prospexissent, hacque ratione suffulti Protestantes Augustani, S. Annæ ædes sibi solis vendicarint, eo quod fundatores religione Lutherani ibidem Collegium pro Lutheranis scholaribus dotassent.

Postea

Postea Catholici vehementer que-
rebantur I. quod Protestantes non mo-
do irruptione violenta, & prohibita
plures Episcopatus &c. Catholicis eri-
puerint, sed etiam contemptis Cæsa-
reis mandatis, ut Catholicos exclude-
rent, illis statuta & juramenta fidei a-
vitæ contraria imposuerint: quod au-
tem Episcopatum usurpatores ad suf-
fragia & Sessiones non admittantur, id
consonum esse, replicabant Catholici,
antiquissimæ consuetudini & legibus,
vi quarum Cæsar nulli unquam investi-
turam jurium temporalium concessit,
nisi promotus de Pontificia Electionis
sue confirmatione docuisset: imperti-
nens autem foret, si ob novos Secta-
tores Cæsar omnesque Principes Ec-
clesiastici antiquas leges immutare
cogerentur.

Sæc. XVII.
A. C. 1646.

Insuper ipsis exprobrabant temeri-
tatem, qua recessus Imperii de Anno
1541. & 44. necnon transactionem Pas-
saviensem pro retinendis ejusmodi Epi-
scopatibus allegare præsumperant, cum
tamen in pace Religiosa disertissimis
verbis sancitum fuerit, quod Archiepi-
scopus, Episcopus &c. si a fide Catho-
lica defecerit, *simul beneficiis & fructi-
bus cedat, & alius Catholicus a Capitulo
vel quibus de jure competit, eligatur: illi
vero, qui ante hanc transactionem jam*

T 2

fectæ

Sæc. XVII. A. C. 1646. sectæ suæ exercitium invexerint, postmodum propter id *vexari* non valeant, sed quiete juribus suis fruantur, quæ verba ad facultatem *retinendi* ejusmodi Archiepiscopatus, necnon ad bona Ecclesiastica *post* hanc transactionem usurpata perperam extendi, Protestantibus declarabant Catholici, minime vero eis suffragari hanc clausulam: *honore & existimatione salva*, cum non dicatur, *salva dignitate, dititione, bonis & juribus &c.* per hoc autem, quod tales a Religione Catholica recedentes suis beneficiis cedere cogantur, jam plurimum sæculorum usu & lege Cod. Just. tit. de SS. Eccl. apud Catholicos statutum esset, ut deficientes a statu Ecclesiastico priventur suis beneficiis, quæ non nisi Ecclesiastici Status titulo possidere poterant; hi vero exin nullum honoris & famæ aut libertatis conscientię detrimentum patiantur, quia aliquis Archiepiscopus &c. ex sola possessione temporali sui Episcopatus bonam famam non adquisierit, proin nec eidem cedens, illam amitteret, si vero inde honorem habuerit, hic honor esset alligatus huic beneficio ut Ecclesiastico, & propter onus Religionem Catholicam factam servandi, gregi suo invigilandi, & de idoneis Pastoribus prospiciendi, lupos arcendi &c. honor vero & existimatio
Catho-

Catholicorum e contrario graviter læ-
deretur, si postquam aliquis Archiepi-
scopus a vera fide deficeret, ipsi pri-
varentur beneficio, & jure alium Catho-
licum in hoc beneficio, dignitate &
proventibus subrogandi; hoc ipso enim
a Protestantibus juxta dictamen suæ
Religionis crederentur, quod ob Reli-
gionem, quam tales Catholici Præsu-
les profitentur, a suo beneficio &c. ex-
cludi & tanquam falsi dogmatis, ido-
latriæ &c. rei ad instar hæretico-
rum haberi, fuissent promeriti: aliun-
de vero ipsis Protestantibus abunde de
honoris & famæ conservatione utpote
ab omni molestia securis in præfata
pace provisum esset, & beneficiorum
cessione nullatenus conscientiæ libertas
præpediretur, cum absque ejusmodi
beneficio suam sectam libere profiteri
valerent.

Quantum vero ad reservatum, cum
Protestantes in suis gravaminibus dixis-
sent, se in illud non *consensisse*, respon-
derunt Catholici, quod tamen nequi-
dem *dissentierint*, sed totum negotium
Regiæ decisioni reliquerint, proin post-
modum decisioni factæ consensisse cen-
seantur, præcipue cum Catholici in hu-
jus reservati compensationem in suspen-
sionem Ecclesiasticæ jurisdictionis in
Lutheranos certa lege consensissent;

Sæc. XVII.
A. C. 1646.

Sæc. XVII. propterea autem antiquum & maximum
A. C. 1646. Catholicum gravamen fuerit, quod
 Protestantes mox post pacem Religio-
 sam hoc reservatum Ecclesiasticum im-
 pugnare, & via facti in Archiepiscopatus
 &c. involare præsumpserint: priusquam
 ergo Protestantes sibi in aliis satisfieri
 petant, inique spoliatos in integrum
 restituerent.

§. und damit
 solcher Friede
 &c.

II. Querebantur Catholici, quod
 Protestantes pro more suo ex pacifica-
 torii recessus paragrapho, quo dunta-
 xat, *laicis*, si ob sectam emigrare ve-
 lint, non ob id statim bonis suis exuatur,
 cautum erat, violenta interpreta-
 tione Ecclesiasticos, Cænobia & Col-
 legia reformandi, eorumque bona in
 Lutherani Domini territorio sita inva-
 dendi jus sibi arrogarint, cum tamen
 in pace Religiosa etiam *mediatis* Eccle-
 siasticis de securitate cautum, & Ju-
 risdictio Ecclesiastica ea conditione fue-
 rit suspensa, ut ex hac suspensione nul-
 lum tamen præjudicium quibuscunque
 Catholicis Ecclesiasticis quoad eorum
 Religionem, Jura, & bona (quæ licet,
 quantum temporalia Dominis territo-
 rialibus subjecta, semper tamen loco-
 rum Ordinariis subjecta manent) infe-
 ratur: cum vero Protestantes adeo per-
 tinaciter insisterent, ut etsi Laici juxta
 pacem non illico bonis suis exui possint,
 Eccle^a

§. dargegen
 sollen & §.
 damit auch

Ecclesiastici tamen ob Religionem, quam a Territorii Dominiis diversam profitentur, libere & pro eorum arbitrio bonis suis exui valeant, hinc egregie ipsorum naribus affricabant ipsorummet axioma ab ipsis contra reservatum toties obtrusum: *Ergone professio Catholicæ veritatis est modus amittendi domini rerum, ac bonorum suorum?*

Sæc. XVII.
A. C. 1646.

III. Objiciebant Catholici, quod Protestantes manifeste contra pacis Religiosæ articulum duodecimum ex Imperialibus civitatibus, locisque sibi subjectis non solum, ubi utraque, sed ubi sola etiam Religio Catholica viguit, Tempa, cænobia, & Catholicorum bona etiam contra particulares transactiones usurparint, & Catholicos ab officiis & opificiis, sepulturis, Sacramentorum usu &c. excluderint, causando, se id superioritatis jure fecisse, perinde ac si Superiores alicujus civitatis, non æque ac tota communitas Imperio & Cæsari tales violentias prohibenti subjecti essent, & si Protestantes in Religionis causa, vota Majora non prævalere debere, asserunt, qua ratione pauci Senatores de religione disponere valebant?

IV. Querebantur Catholici, quod Protestantes subditis, qui in Catholicorum territoriis habitant, vel ibi manendi

Sæc. XVII. nendi vel emigrandi libertatem asse-
A. C. 1646. rant, cum tamen ex actis comitorum
 constet, hanc facultatem eis semper
 fuisse denegatam, decretum autem
 Ferdinandæum, quod in suum favorem
 allegant, omnino sub- & obreptitium,
 & nonnisi in Protestantium cerebro ef-
 formatum sit: ac oppido mirum videat-
 tur, quod Protestantes hoc decretum
 Ferdinandi I. etsi paci Religiosæ ma-
 nifeste adversetur, usque adeo extol-
 lant, declarationem tamen Ferdinan-
 di II. circa utriusque partis querelas
 factam inque ipso verborum tenore &
 sensu fundatam rejiciant. Præterea
 si Catholici Principes juxta Pacis Re-
 ligiosæ dispositionem Lutheranos e suis
 ditionibus ejicere incipiant, id sibi met-
 ipsis imputent, qui, tametsi hucusque
 Catholici subditi se nunquam a Luthe-
 rani Principis obsequio subduxissent, Ca-
 tholicos subditos passim e suis ditioni-
 bus ejecerunt, & ad suam sectam vi-
 compulerunt.

Quoniam vero Protestantes questi
 essent, quod reditus &c. ex territoriis Ca-
 tholicorum Protestantibus non solvantur,
 & Lutheranorum Scholis &c. ex Ca-
 tholicorum redditibus non provideatur
 &c. ad hoc Catholici responderunt, hoc
 ipsum esse gravissimum Catholicorum
 gravamen, eo quod Protestantes sibi ex
 Catho-

Catholicorum territoriis tam immediata- Sæc. XVII.
 tis quam mediatis ante vel post trans- A. C. 1646.
 actionem ereptis proventus, decimas &c. ~~quæ tamen~~
 quæ tamen ipsis nullatenus debentur,
 extorquere velint, & prorsus insulse
 querantur, quod Ministeriis, Scholis
 &c. Catholici ex redditibus suis non
 provideant, cum tamen Catholici in
 hisce territoriis suos redditus exportare
 non permittantur, nisi prius Lutherani
 partem debitam, & plerumque plus-
 quam debitam detraxerint.

V. Querebantur Catholici, quod,
 cum jurisdictio Ecclesiastica duntaxat
 circa Lutheranam fidem, ministeria,
 ritusque Ecclesiasticos fuerit suspensa,
 Protestantes tamen Præsulum Catholi-
 corum jurisdictionem quoad alia in-
 terturbarint, proprio arbitrio Consi-
 storia & ministeria erigentes, ad quæ
 violenter etiam Catholicos pertrahere,
 & Episcopos a visitationibus Ecclesia-
 rum Catholicarum, a confirmationibus,
 & Beneficiorum collationibus præpe-
 dire attentarint: quod autem contra
 jura Papalia Protestantes quererentur,
 ejusmodi querelas recta paci Religiosæ
 adversari, declararunt Catholici, ob-
 stupuerunt autem, quod Protestantes
 Cæsareæ Majestati suæ jus primarum
 precum in dubium vocare præsumpse-
 rint, cum tamen illud Cæsares, ante-
 quam

Sæc. XVII. quam de Hussiticæ aut Lutheranæ sectæ
A. C. 1646. embrionibus vel quidem somnium fuit,
 jam multis, retro sæculis, vel ex indulto
 Pontificio, aut saltem ex antiquissima &
 in Imperio recepta consuetudine quiete
 possederint.

VI. Mirabantur Catholici, quod
 Protestantes contra duos Authores Ca-
 tholicos questi essent, illos in suis li-
 bris docuisse, pacem Religionis non-
 nisi tolerantiam vi extortam &c. esse,
 cum tamen ex Protestantibus quamplu-
 rimi, etsi in Imperii negotiis minime
 versati, nec Protocolla, & acta inspe-
 xerint, non tamen erubescant caterva-
 tim de Jure publico & pace Religiosa
 scribere & pro suo arbitrio eam sanctio-
 nesque publicas interpretari & contra
 Cæsarem ac Catholicos periculosissimas
 assertiones & consecutiones evulgare.
 Ita nempe jam tum Protestantes pu-
 blicæ pacis pacta pro suo arbitrio con-
 tra Catholicos interpretandi licentiam
 sibi arrogarunt, qua invalescente Anno
 1719. die vigesima secunda Decembris
 non modo ex detorta pace Westphali-
 ca & Imperii Constitutionibus *jus Si-*
multanei seu reformandi Principibus Ca-
 tholicis abrogare ausi sunt, sed etiam
 hanc doctrinam deinceps in omnibus
 Scholis & Academiis invehî præcepe-
 runt: quocirca Cæsar die duodecima
 Apri-

Schæwroth
t. 2. Conclus.
Evang.
pag. 587.

Aprilis adversus hæc noxia, Imperii Sæc. XVII. A. C. 1646.
 legibus contraria, & ad dissidia, tur-
 bas, crebrasque inter Caput & mem-
 bra dissensiones tendentia principia, pa-
 cisque detorsiones reclamabat, inhi-
 bens, ne deinceps recens adinventas
 ejusmodi publicarum legum detorsio-
 nes & interpretationes unice in Prote-
 stantium favorem pro arbitrio suo ex-
 cogitatas in Scholis suis traderent, sed
 veras & communi Cæsaris & Ordinum
 consensu receptas interpretationes se-
 querentur: Verum usque adeo jus re-
 formandi Catholicis denegare, Prote-
 stantium intererat, ut ipsum Cæsarem,
 qualiter pax Westphalica sit interpre-
 tanda, docere, simulque novam, &
 adulterinam eorum interpretationem
 veluti genuinæ *Imperialium statutorum in-
 tentioni mentique consonam* vendicare au-
 derent, capto exinde hoc emolument-
 o, quod per continuum novam hanc
 doctrinam in omnibus suis Scholis tra-
 dendi usum tandem illa velut vera le-
 gis interpretatio esse credatur, & Ca-
 tholici, qui passim Protestantium Uni-
 versitates frequentant, falsa ejusmodi
 principia imbibant.

VII. Questi insuper sunt Catholici,
 Protestantes petiisse, quod in caus-
 sis Religionis votorum pluralitas non
 prævaleret, ad hoc autem respon-
 derunt

Sæc. XVII. derunt Catholici, id statutum esse in
A. C. 1646. Imperialibus Constitutionibus, quæ
 nullum casum exciperent.

VIII. Quia vero Protestantes, in
 ordinariis & extraordinariis deputatio-
 nibus parem utriusque partis numerum
 esse servandum postularunt, hinc re-
 gesserunt Catholici, ad ordinarias De-
 putationes Electoribus &c. jam diu
 ante Protestantes jus esse acquisitum,
 in extraordinariis quidem quandoque
 numerum fuisse auctum, nunquam ve-
 ro auditum, parem ex utraque parte
 numerum fuisse.

IX. Circa Donawerthanam urbem
 responderunt Catholici, illius urbis ci-
 ves sibi sua contumacia bannum Imperii
 accersivisse, reddendam autem esse ur-
 bem, si Electori Bavaro executionis
 expensæ fuerint refusæ: si autem Ru-
 dolphus II. hanc urbem plene restitui
 pollicitus esset, id sine damno tertii in-
 telligendum esse.

X. Articulum de Justitia Catholici
 ad generalia Imperii comitia rejecerunt.

§. LXXXVI.

*Quædam compositionis media Catho-
 licis a Protestantibus proposita, &
 Catholicorum responsa.*

Has